

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. דתורבין הושט לאו מקום שחיטה הוא ... עד כדי תפיסת יד למטה ...
עד כדי שישעיר1
- ב. תורבין הושט שניטל כולו מלחי כשר ... ניטל לחי התחתון כשר ...
עיקור סימנים ... דאיעקור איעקורי הא דאיגום איגומי מעילוי סימנים ... רובו ...
סימנים שנדלדלו ברובן טרפה ... הא דאקפל איקפולי התם דאפרוק אפרוקי3
- ג. פסוקת הגרגרת ... ברוב חללה10
- ד. חכם שטימא אין חבירו רשאי לטהר אסר אין חבירו רשאי להתיר10
- ה. הגה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לידי טומאה בלילה13
- ו. ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי שלא אכלתי בשר כוס כוס מעולם15
- ז. שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם16
- ח. שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה17
- ט. דן את הדין זיכה וחייב טימא וטיהר אסר והתיר וכן העדים שהעידו
כולן רשאים ליקח אבל אמרו חכמים הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו18
- י. כי הוו משדרי ליה מבי נשיאה מידי לא שקיל וכי הוו מזמני ליה לא
אזיל ... דכתיב ושונא מתנות יחיה19

דף מד.

א. דתורבין הושט לאו מקום שחיטה הוא ... עד כדי תפיסת יד למטה ... עד כדי שישעיר

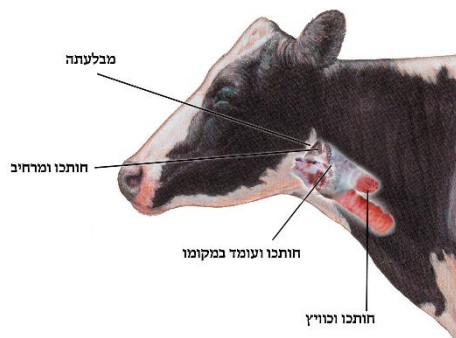
תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף מג: ששיעור מקום השחיטה בוושט¹ צריך שישאר למעלה כדי תפיסת יד, ונקרא תורבץ הוושט, והוא בגסה רוחב ד' גודלים ממקום חבורו בלחי. ועוד סימן בין תורבץ לוושט, דהתורבץ כשהותכין אותו מתרחב או עומד במקומו, אבל הוושט כשהותכין שם מתכווץ² וסותם חלל הושט, רק שאין אנו בקיאים בזה³.

ובחיה ובדקה ובעוף אפילו יונה לפי שיעור זה לפי גדלו וקטנו. ולמטה ממקום זה הוא מקום שחיטה, כן יש לפסוק במדינות אלו הנוהגים על פי מהר"י וייל ז"ל.

וכן יש לנהוג בכל מקום בדליכא הפסד מרובה, אבל בשאר מקומות ואיכא הפסד

מרובה אין לאסור כי אם ששחט בתוך רוחב גודל א' מן החיבור בין בגסה בין בחיה ודקה, ובדקה אפילו יש אצבע מצומצם, ובעוף לפי גדלו וקטנו.

ואם אינו יודע בעוף, ישער נגד מקום השחיטה בקנה.

¹ שו"ע ונו"כ כ ב ושמ"ח שם ד

² אין הפירוש שחלק אחד מתרחב מחבירו זה למעלה וזה למטה כמו שמבינים מקצת שוחטים שדבר זה הוא בכל מקום שיחתוך בבשר החי אלא הפי' שהעור מתקמט ונעשה קמטים במקום השחיטה והחלל מתכסה משא"כ בתורבץ נשאר החלל מגולה ואין מתקמט. ט"ז שם

³ משמע בהרמב"ם (הל' שחיטה פ"א הל' ה') ושאר פוסקים, דשיעורא דחותכו וכווץ, ושיעור כדי תפיסת יד, אחד הוא. ומדנחלקו גדולי הקדמונים בשיעור תפיסת יד, יש אומרים משהו, ויש אומרים כדי אצבע, ויש אומרים ג' או ד' אצבעות, וקשה, אמאי לא בדקו לראות היכן מתחיל להתכווץ, אלא דגם הם לא היו בקיאים היאך מקרי מתכווץ, ולא סמכו עצמם אבדיקה זו, וכל שכן אנחנו דאין בקיאים כלל לסמוך אהא. רק נפקא מינה לחומרא, היכא דרואין דלא נתכווץ הוה ליה תורבץ. תבו"ש ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

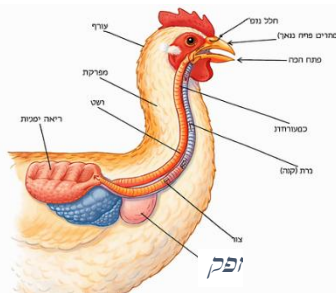
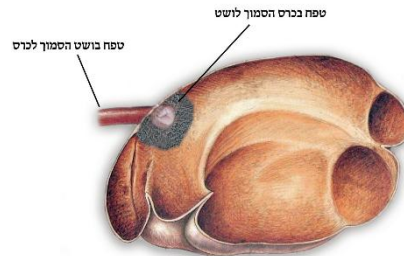
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ולמטה בושט, בבהמה ובחיה מקום השחיטה עד מקום שישעיר ויתחיל להיות פרצים פרצים כמו הכרס.

ובעוף עד גגו של זפק, וסימן שנקרא גג ולא ושט, שהגג אינו כי אם עור אחד ולבן, ועוף שאין לו זפק, כגון אווזא, עד נגד התחלת חיבור האגפיים להגוף.

כל שנשחט שלא במקום שחיטה הרי זה נבילה, ודוקא אם מתה מאותה שחיטה, אבל אם קודם שמתה שחטה כראוי במקום שחיטה, אם נטרפה בשחיטה ראשונה, הוה ליה טריפה שחוטה.

ואם ניקב הושט משהו, או נפסק הקנה ברובו במקום שחיטה, אף על פי ששחט במקום אחר במקום שחיטה כראוי, הוה ליה נבילה.

ולפי שאין אנו בקיאים לעמוד על סוף מדתן, ראוי לכתחילה לשחוט באמצע הצוואר לארכו, בין בבהמה ובין בחיה ועוף.

ויש נוהגין לכפוף אוזן הבהמה או החיה לנגד הצוואר, ובמקום סיומו שם שוחטין, ובמקום שנהגו כן אין לבטל מנהגן⁴.

ב. תורבץ הושט שניטל כולו מלחי כשר ... ניטל לחי התחתון כשר ... עיקור סימנים ... דאיעקור איעקורי הא

⁴ בלבוש (סעיף ב') משמע דהאי שיעורא חמיר טפי, ומגיע על כל פנים יותר משיעורי חז"ל בקנה ובושט. ואם כן, יש להם על מה שייסמכו, ולכן אין לבטל מנהגן דהא הוה ליה לחומרא. תבו"ש ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

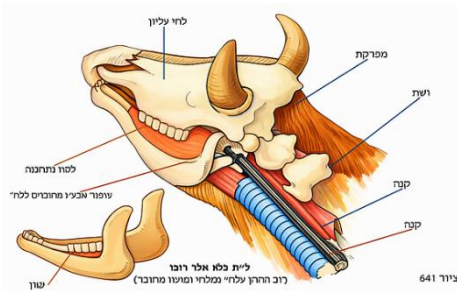
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דאיגום איגומי מעילוי סימנים ... רובו ... סימנים שנדלדלו ברובן טרפה ... הא דאקפל איקפולרי התם דאפרוק אפרוקי

אמרו חכמי הרופאים⁵ וכן הסכימו חכמינו ז"ל⁶ [רמב"ם שחיטה פ"ה הכ"ג] שהלחי העליון נברא בבעלי חיים לכסות פי הקנה, שלא תכנס בו נשימת הרוח הקרה פתאום לריאה ויקרר אותה וימות החי פתאום אם יכנס לריאה⁷, הלכך כשניטל לחי העליון טריפה שלא תוכל לחיות עוד. וכן בעוף⁸ אם ניטל החרטום העליון דעוף טרפה⁹.

⁵ שו"ע ונו"כ לג א ב ולבוש שם

⁶ אף על פי שהטור תמה עליו אין להשגיח על תמיהתו, שהרוקח [שם] ובעל צידה לדרך [כלל א מאמר ב פרק ט] וספר הכל בו [סימן קא ע"ב ע"ד] כולם הסכימו לדעת הרב, גם הרשב"א כתב בתורת הבית [שם מב, א] שנראין דבריו, וגם האיסור והיתר בכלל נ"ד [דין י] הביא בשם האור זרוע להטריף וכן עיקר. וא"ת אם כן אמאי לא הוכר טרפותו בש"ס, י"ל דמדיוקא דמתניתין נפקא וכמו שהשיב הוא ז"ל [בתשובה פאר הדור סימן כט] דקתני גבי אלו כשרות [נד, א] ניטל לחי התחתון מכלל דבלחי העליון טריפה, אי נמי כיון שאין טרפות מצד עצמו אלא משום קרירות הריאה לא תני ליה, וכדלקמן גבי טרפש הכבד בסימן מ"א סעיף ח' יע"ש. פר"ח א ולעניות דעתי כוונת הרמב"ם פשוט, דלא איצטרך לאשמעינן כלל ניטל לחי העליון, וגם לא למנותו בהדי י"ח טריפות שנאמרו למשה, הנמסר לנו כללא כל שאין כמוה היה טריפה, וכל הפשוט לכל לא הוצרך הקדוש ברוך הוא לפרושי למשה בסיני. אבל הי"ח טריפות הוצרך להשמיענו, דאיך נדע שאם ניקבה קרום של מוח וכדומה אינה חיה. ולזה האריך הרמב"ם [בתשובה שם] וכתב, שאם ניטל לחי העליון יאבד הכל ויכנס הרוח בכל נשימה כמו לאשישה וחלון, וביומא יתקרר הלב והריאה וימות החי, ואין לך מי שאין כמוה היה יותר מזו כו', עכ"ד. כלומר, דבר הפשוט לכל לא צריך לפרש ולא לשנותו במשנה ותלמוד. תבוי"ש שם ב אולם עיין יד יהושה ד לדעתו הוא טרפות המבואר בש"ס, אבל לולא זה שלדעתו הוא מבואר בש"ס לא היה אוסר מסברת עצמו,

⁷ מובא בש"ך ג ובלבוש

⁸ דמש"א הובא בכנ"ג

⁹ ודוקא ניטל, אבל אם נברא כך בלי לחי העליון משמע דגם להרמב"ם כשירה. ואם רק ניקב שם, הגם שנראה שהרוח יכנס דרך שם ותתקרר הריאה מ"מ אין לאסור, דאין לך אלא מה שאמרו חז"ל דדוקא ניטל כולו, אבל אם רק ניקב יכולים לרפאותה ע"י סמים. יד יהודה ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

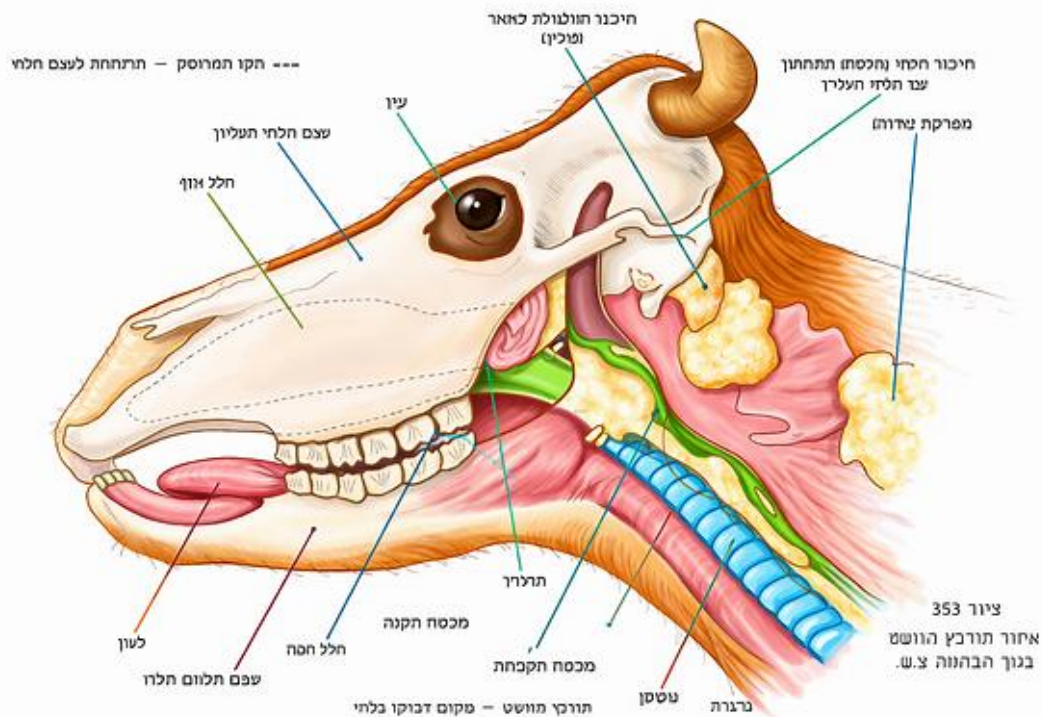
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל לחי התחתון שניטל ולא נעקרו הסימנים¹⁰ דהיינו שניטל העצם ויש בשר על הסימנים ונקרע מן הלחי¹¹, או שנתלש הבשר רוב ומיעוט שלם במקום אחר¹², כשר, והוא שיכולה לחיות ע"י המראה שתוחבין לה בבית הבליעה עד מקום שאינה יכולה לחזור¹³ והלעטה של שתיה¹⁴, ואם לאו טריפה¹⁵ שלא תוכל לחיות עוד¹⁶, ואין חילוק בין בהמה לעוף. שגם עוף שניטל חרטומו ויכול לחיות ע"י המראה והלעטה כשרה.

¹⁰ ש"ך ומ"ז שם א

¹¹ כאר היטב שם א

¹² שפ"ד א

¹³ מ"ז שם ב

¹⁴ כנסת הגדולה בהנהות בית יוסף אות ו' בשם דמשק אליעזר המראה אכילה הלעטה שתיה דאם לא כן פשיטא דאין חי. משב"ז ושפ"ד ב

¹⁵ ועיין פלתי (ס"ק א') שכתב שהוא רק ספק טריפות

¹⁶ וטרפות זו לא הוזכרה במשנה וגמרא אלא שכך פסק הרא"ש בשם הגאונים. ואף על גב דאין מוסיפין על הטרפות שמנו חכמים יש לומר שלא מנו חכמים דבר הפשוט וידוע לכל שאי אפשר לבעל חי לחיות בלי אכילה ושתייה ולכך סמכו בזו על הכלל שאמרו במשנה זה הכלל כל שאין כמוהו היה טרפה. שו"ע הרב שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף י. שמחמשת הדברים שפוסלים בשחיטה הלכה למשה מסיני הוא עיקור כלומר שצריך שישחט באופן שאינו קורע את סימני הבהמה.

עיקור כיצד¹⁷, כגון ששחט בסכין פגום, שהפגם אינו שוחט רק נוקב וקורע, וכל שכן אם עקר קצת הסימנים ביד, או נעקר מאליו.

ועוד יש עיקור, כגון שנעקרו הסימנים או אחד מהם ממקום חיבורם בלחי, קודם שחיטה או בשעת שחיטה, בין על ידי מעשה בין מאליו, והוא הנקרא שמוטה¹⁸, שאין שחיטה מועלת בסימנים עקורים.

לפיכך שחט בסכין¹⁹ פגומה ועקר הסימנים²⁰, או עשה עיקור הנמסר הלכה למשה מסיני שפוסל כגון שנעקרו הסימנים ונשמטו שניהם ממקום חיבורם בלחי או אפילו אחד מהם שנשמט ונעקר ושחטו, בין אם נעקר ונשמט קודם שחיטה שאסור שנתנבלה קודם לכן, ובין אם התחיל לשחוט ובתוך השחיטה קודם ששחט רובה נעקר אחד מן הסימנים בין על ידי מעשה בין מאליו, כבר התבאר לעיל דף כ: שחיטתו פסולה.

ואפילו בעוף שנעקר סימן אחד ואחר כך שחט את השני שחיטתו פסולה והוא הנקרא שמוטה²¹, שאין שחיטה מועלת בסימנים עקורים. ונבילה היא דאורייתא, דבעינן שיהיו שני הסימנים ראויים לשחיטה.

¹⁷ שו"ע ונו"כ כד טו שמח"ח שם יז

¹⁸ ואין חילוק לדינא כלל בין עיקור לשמוטה, כדמשמע מלשון הפוסקים. תבו"ש כא

¹⁹ שו"ע ונו"כ כד טו ולבוש שם ושמ"ח יח

²⁰ זה אינו העיקור הנמסר מסיני הפוסל את השחיטה שהוא נלמד מפסוק וזבחת ולא וקרעת

²¹ כן כתבו האחרונים ז"ל. ואין חילוק לדינא כלל בין עיקור לשמוטה, כדמשמע מלשון הפוסקים, דמתחילים רישא בעוקר וסיפא בשמוטה, אלמא דהכל חדא. ונראה לי שמה שכתב בהגה הר"ץ (דיני עיקור אות א') וזה לשונו, מה בין עיקור לשמוטה, כל מה שנעשה בשעת שחיטה זהו עיקור ופסולה אפילו במיעוט הסימנים, אבל מה שנעשה קודם השחיטה, כגון שנעקרו ממקום חיבורם בלחי, זהו קרוי שמוטה ואינו פוסל אלא ברובו כו', עכ"ל. ומסתמא העתיק זה מאיזו הגהות ישינים. ואין כוונתו לחלק אם נעקרו הסימנים ממקום חבורם בשעת שחיטה פסול במיעוט, כדסבירא ליה להב"ח (ד"ה עיקור). דזה אינו. אלא דמחלק בין עיקור דסכין פגום, וההיא קרי ליה עיקור דשעת שחיטה ופסול במשהו, ובין עיקור דסימנים מחיבורן, וההיא קרי ליה קודם שחיטה דאפשר להיות קודם שחיטה, ולא דוקא, והוא הדין אם נעשה בשעת שחיטה. תדע, דכתב כגון שנעקרו כו', אלמא דעד השתא לא איירי בעיקור זה. ולא כדמשמע להשיך ס"ק כ"ג ולקצת שוחטים, דהר"ץ איירי בין ברישא ובין בסיפא בנפרדו הסימנים מחבורן, וקרי שמוטה לנעשה קודם, ועיקור לנעשה בשעת שחיטה. דזה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

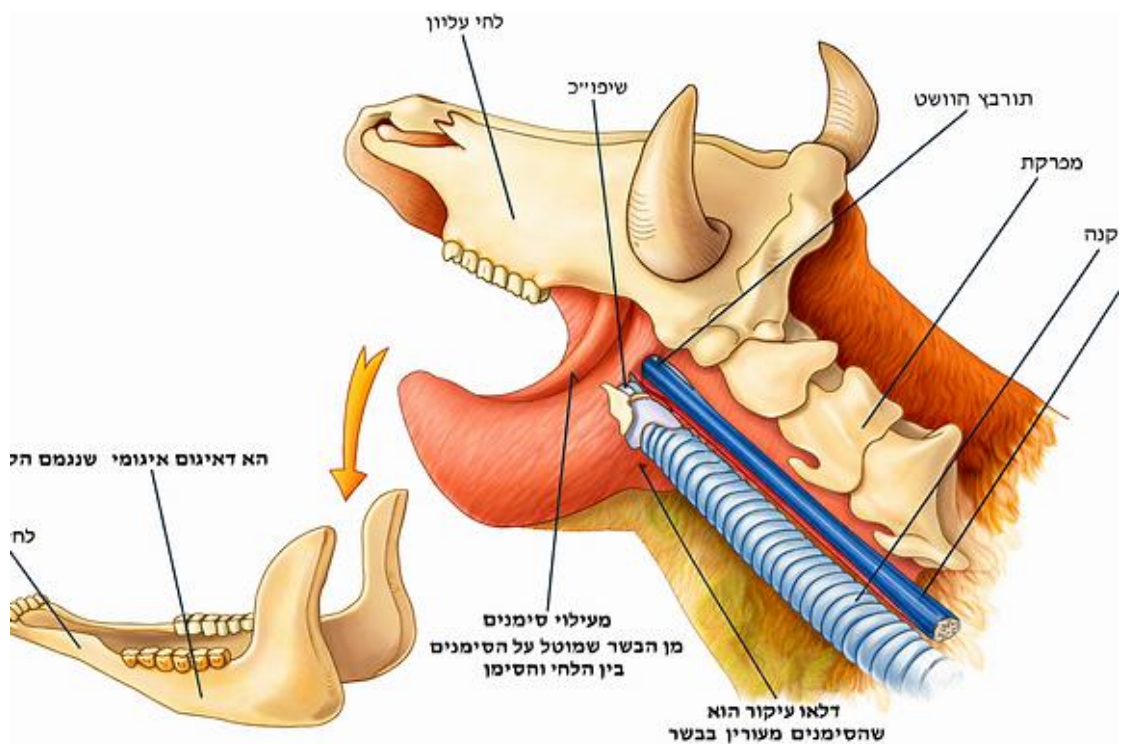

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בעיקור שנעקרו הסימנים²² ונשמטו יש מחלוקת גדולה בין רבותינו זכרונם לברכה²³, ולהיות שהוא איסור דאורייתא יש לחוש ולאסור אם נפרד רוב תורבין הושט מהבשר שבינו ובין הלחי, בין שנשאר המיעוט מדולדל כאן מעט וכאן מעט שניכר שנעשה בכת, ובין שנשאר המיעוט במקום אחד שנעשה בנחת, ואפילו מאליו.

וכן אם נפרד הבשר שעל התורבין כולו מהלחי, או רובו ונשאר המיעוט מדולדל בב' וג' מקומות, שניכר שנעשה בכת, וסופו ליפסק הכל.

אינו, ולא נראה בשום פוסק דמחלקי לדינא בין לשון עיקור ללשון שמוטה בעקירת הסימנים מחיבורן. תבו"ש כא

²² ש"ח כד יח

²³ יש גירסאות שונות ופרושים שונים בשמעתא זו. וגם דברי הר"ף (ט' ע"א) והרמב"ם (הל' שהיטה פ"ט הל' כ"א) בזה סתומים מאוד, ונבוכו רבים בפירוש דבריהם, וכל אחד לפי פירושו משנה גרסתו בגמרא להסכים לאותו פירוש. וכתב רבינו ירוחם (נט"ו ח"ג, ק"ב ע"ד) שנכון להחמיר ולחוש לכל הפירושים, וכן כתב הב"ח (ד"ה ודוקא שנעקר כל הסימן או רובו כו'), וכן בד"ץ, כיון שאי אפשר לעמוד על בירור הדבר והוא איסור דאורייתא, אין להקל בו כלל, וכתבו העולה מכל הפירושים. תבו"ש שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

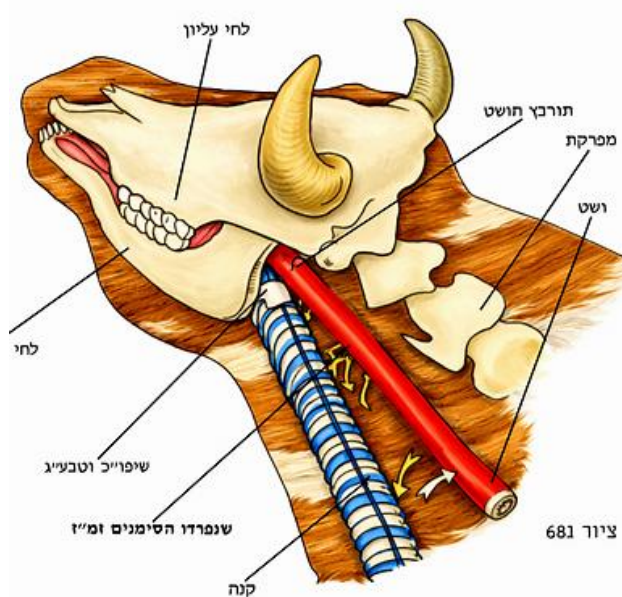
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן יש לאסור בקנה שנפרד מהבשר שבינו ובין הלחי, או הבשר שעליו נפרד מהלחי, הכל כמו בושט.

וכן סימנים שנפרדו זה מזה ברוב ארכן, או ברוב אורך מקום שחיטתו.

וכן אם נפרד אפילו אחד מהם ממקום חיבורו באורך הצוואר ברוב ארכו, או ברוב מקום שחיטתו.

ואפילו רק נקלף סביב התורבין רוב מקום חיבורו בצוואר.

כל זה יש לאסור, בין נעשה בשעת שחיטה, בין נעשה קודם שחיטה ונשחט אחר כך, יש ליתן עליו חומרי נבילות וחומרי טריפות, ואסורים הביצים וחלב שלהם, אפילו הי"ב חודש:

אבל במיעוט שנעשה מכל אלה, בין נעשה קודם שחיטה בין נעשה בשעת שחיטה, אפילו הרוב שנשאר אינו במקום אחד כי אם על ידי צירוף, כשר.

ונראה לי דיש להחמיר בנפרד הבשר שעל הסימן מהלחי ברובו, אפילו שהמיעוט במקום אחד, בדליכא הפסד מרובה.

וכדי למנוע שמוטה השכיה בתרנגולים יכול השו"ב לזוהר שלא יבא לידו כי בעת שתופס הסימנים אין לו להוריד הקנה ומקודם תפיסה יכול להעמיד הקנה במקומו²⁴.

אבל במיעוט שנעשה מכל אלה, בין נעשה קודם שחיטה בין נעשה בשעת שחיטה, אפילו הרוב שנשאר אינו במקום אחד כי אם על ידי צירוף, כשר.

²⁴ דעת קדושים סוף סי' א' בדיני תשלומי השו"ב בד"ה גם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

המנהג²⁵ להטריף עיקור²⁶, בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא, בין בקנה בין בוושט, ואין לשנות. בעיקור דסכין פגום, והוא הדין בנעקר הסימן ממקומו אחר שחיטת רוב הסימן וגמר שחיטת המיעוט בסימן עקור.

אבל שחט הרוב, ועקר הנשאר ביד²⁷, או עקרן מחבורן, ולא שחט אחר כך כלל, יש להכשיר דוקא בהפסד מרובה, דלאו דרך שחיטה הוא זה, ואינו פוסל השחיטה, וכל שכן שלא יעשה כן לכתחילה לעקור מיעוט בתרא²⁸ בעודו חי. ואם נעקרו כי האי גוונא מעצמן, פשיטא דכשר אפילו בלא הפסד מרובה.

שחט אחד בעוף²⁹ ואחר כך נשמט השני, כשר, נשמט אחד ואחר כך שחט השני, פסול. אבל שחט הרוב, ועקר הנשאר ביד³⁰, או עקרן מחבורן, ולא שחט אחר כך כלל, נראה לי להכשיר דוקא בהפסד מרובה, דלאו דרך שחיטה הוא זה, ואינו פוסל השחיטה, וכל שכן שלא יעשה כן לכתחילה לעקור מיעוט בתרא בעודו חי.

ואם נעקרו כי האי גוונא מעצמן, פשיטא דכשר אפילו בלא הפסד מרובה.

ואם תפס הקנה לבדו בגוונא דליכא למיחש לוושט, ועקר בידו מיעוט קמא, או אפילו שחטו בפגום, יש להכשיר בהפסד מרובה.

דף מד:

²⁵ במקומות דלא נהוג חומרות מדינות אלו, יש להתיר עיקור דסכין פגום במיעוט בתרא במקום הפסד מרובה, וכן עקר הסימן אחר הרוב וגמר שחיטת המיעוט בו. כן כתב הרשב"א בתשובות ח"א סימן שס"ז, דעיקור דסכין פסולה לרש"י במיעוט בתרא משום דהוה דרך שחיטה, ומינה דהוה הדין שחט מיעוט בתרא בסימן עקור, דמאי שנא. וכבר נתבאר בהלכות שהייה (סי' כ"ג ס"ק ט') דיש לפסוק כרש"י בדליכא הפסד מרובה. אבל עקירות שלא בשחיטה יש להתיר כהסכמת הפוסקים. שמו"ח שם כא ותבו"ש ל

²⁶ שמו"ח שם כ

²⁷ מטעם דדרך שחיטה ובמעשה שחיטה קעביר, הוה ליה כולה חדא שחיטה, אבל כהאי גוונא, לאו דרך שחיטה הוא. תבו"ש שם כט

²⁸ ואם תפס הקנה לבדו בגוונא דליכא למיחש לוושט, ועקר בידו מיעוט קמא, או אפילו שחטו בפגום, יש להכשיר בהפסד מרובה

²⁹ שמו"ח שם כב

³⁰ ודברי הלבוש (סעיף ט"ו) בזה אינם מובנים לי כלל, דכתב וזה לשונו, אם נעקרו הסימנים אחר ששחט רוב שנים כשרה, כיון דלא הוה כדרך שחיטה. ונהנין לאסור כו', שכיון שאירע בשחיטה אי אפשר לצמצם, ושמא קודם שנשחטו רובן נעקרו, עכ"ל. ממה שכתב כיון דלא הוה כו', נראה דמיירי שלא שחט כלום אחר שנעקרו, דאם לא כן, הוה שוחט המיעוט בדרך שחיטה בסימנים עקורים. ובמעמא דיהיב שאי אפשר לצמצם, משמע דאיירי בששחט אחר הרוב, ובתוך השחיטה נעקר אחר שחיטת הרוב, דאי בשחט רוב והניח ואחר כך נעקר, לא שייך לומר אי אפשר לצמצם. גם מה שכתב שנהנין לאסור, לא שייך מנהג במילתא דלא שכיחא כו', שבתוך השחיטה בין שחיטת רוב למיעוט ירגיש שנעקרו הסימנים. ובשלמא מהרי"ו והגהת רמ"א ז"ל (סעיף ט"ו) מיירי שפסק מלשחוט ונעקרו הסימנים ואחר כך חזר לשחוט המיעוט, הוה ליה עיקור במיעוט בתרא. אבל בלשון הלבוש קשה. ומכל מקום בליכא הפסד מרובה ראוי לחוש לחומרא. תבו"ש שם כט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

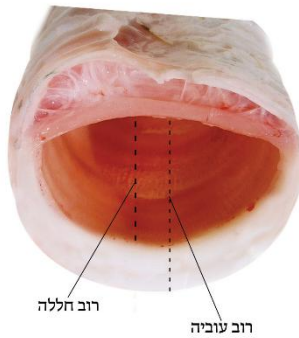
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ג. פסוקת הגרגרת ... ברוב חללה

כבר התבאר לעיל דף מב. שהגרגרת כלומר קנה הנשימה – הוא³¹ חלול מתוכו ועורו עב מלמעלה, ומלמטה לצד הצואר אינו אלא קרום דק³², ואם נפסק רוב חללה³³ במקום הראוי לשחיטה³⁴ או למעלה לצד הראש אפילו שלא במקום שחיטה³⁵ טריפה, אבל אם לא נפסק רוב חללה אף על פי שהוא רוב הקיפה אם תצרך עמו עובי העור כשירה. ולמטה ממקום שחיטה נקיבתו במשהו³⁶.

ד. חנם שטימא אין חבירו רשאי לטהר אסר אין חבירו רשאי להתיר

³¹ שו"ע ונו"כ לד א

³² שאינה אסורה עד שיפסק רוב החלל ועובי דופן הקנה אינו משלים לרוב הכי איתא בש"ס ופוסקים. ש"ך שם א

³³ והא דלעיל בסי' כ"ד סט"ז ומ"ז בעיקור אפילו לא נשאר אלא מעוטו מחובר במקום אחד כשר התם היינו שלא נעקר הסימן אלא ממקום חבורו בלחי אבל הכא שהקלקול בגוף הסימן ברובא מיטרפא. ש"ך ב

³⁴ דעת הב"ח דלהרמב"ם אם נפסקה הגרגרת ברובא ולא נשחטה לא הוי אלא טריפה מהיים וכשנשחטה הוי נבלה וז"א כמ"ש בסימן ל"ג ס"ק ד' ע"ש. ש"ך ג

³⁵ והנה אם נפסק הקנה ברוב חללה אף בלא רוב עובי, כגון מלמטה למעלה, הוא ודאי נבלה. ולגבי שחיטה מדייק התב"ש מהרשב"א והרי"ז דצריכין נמי רוב עובי. הגם דמה שכתב בסי' כ"א [ס"ק ג] דהא דמיטרף ברוב חללה היינו לחומרא, אינו כן, דלאו מחמת חומרא הוא אלא בודאי נטרף ברוב זה לבד, מ"מ יכול להיות דגבי שחיטה צריכין לשחוט שניהם, כיון דדרך שחיטה היא מלמעלה למטה, ושם א"א להיות רוב חללה בלא רוב עוביה, אולי הקפידה התורה שיהא דוקא רוב שניהם, אבל בודאי גם ברוב חללה לבד הוא נמי ודאי נבלה. והא דנקט המחבר סתם "אסורה", משום דכלל שניהם ביחד מקום שחיטה ולמעלה מזה, ושם אינו אלא טרפה, על כן נקט סתם אסורה, ויש מי שהוא נבלה ויש מי שהוא רק טרפה כמו דאמרינן בגמרא [לב ב] אלו אסורות

קתני כו' יד יהודה קצר א

³⁶ ט"ז א, ש"ך ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת ע"ז דף ז. חכם שאסר³⁷ אין חבירו רשאי להתיר משיקול דעתו, שכיון שלא יוכל להתיר אלא מתוך שיקול דעתו למה יגע בכבודו של חבירו, דמנא ליה דשיקול דעתו מבוררת יותר משיקול דעת חבירו, דשמא שיקול דעת חבירו יותר מבוררת לעלמא³⁸, ועוד שהרי שויא חתיכא דאיסורא³⁹. ואפילו התיר⁴⁰ אינו מותר⁴¹. אלא אם כן יש לו קבלה שטעה⁴², וי"א⁴³ שאף אם יש לו קבלה שטעה אינו יכול להתיר. אולם אם טעה בדבר משנה, אז יכול להתיר מה שאסר חבירו.

יש אומרים⁴⁴ שאפילו השני גדול ממנו בחכמה ובמנין אינו יכול להתיר ויש מתירים בגדול ממנו, ואם התיר הראשון יכול השני לאסור

³⁷ רמ"א יו"ד לא

³⁸ כ"כ הלבוש וכ"ד הרמ"א כמבואר להלן ולהכי יכול לדעתם לישא וליתן ואם חבירו יודה לדעתו יהפוך הפסק.

³⁹ דעת הש"ך נח ש חולק ע"ז דהא כתבו הפוסקים הטעם לעיל דלא משום כבודו של חכם נגעו בה אלא משום דשויה חתיכה דאיסורא מושמע דיכול לאסור מה שהתיר חבירו אף שכבר הלה הוראתו.

⁴⁰ הנה אם המורה חוזר אם הוא עצמו מותר לאכול ממנו, או על כל פנים לגבי נפשיה הוי חתיכה דאיסורא עיין בעבודה זרה פרק ב' (דף כ"ח ע"ב) גבי לכולי עלמא שרי ולדידך אסור, משמע דאסור להמורה עצמו אף אם חוזר בו, חכמת שלמה שם.

⁴¹ כ"כ הר"ן שם בשם הראב"ד וכ"כ הריב"ש סימן שע"ט ש"ך שם נד

⁴² היינו על פי מ"ש בד"מ בשם ר' ירוחם בשם י"מ ובשם רש"י

⁴³ לא שם לבו לעיין בתוס' פ' אלו טריפות דף מ"ד ע"ב ובהג"א ממהרי"ח שם שהולקין ע"ז וס"ל דאפילו יש לו קבלה אינו יכול להתיר וכ"פ מהרש"ל שם סי"ח וכתב שכן המסקנא בפסקי תוס' ובפסקי מהר"מ וכן נראה עיקר בש"ס שם ובסוף פרק כל היד וכן דעת הר"ן פרק א"ט וכ"כ בחידושי הרשב"א שם בשם דעת רבותינו בעלי התוס' ועוד אפילו ר' ירוחם שכתב ש"מ להתיר היינו משום שנמשך על פי דברי התוס' פרק א"ט שם שכתבו כן בשם רש"י דס"פ כל היד וכ"כ הרשב"א בחידושי שם בשם רש"י. ש"ך נה

⁴⁴ אפי' הוא גדול ממנו בחכמה ובמנין כ"כ הר"ן בפ"ק דעבודת כוכבים בשם הראב"ד וכ"כ הריב"ש סי' שע"ט וכתוב בספר מ"מ פ' א"ט דף קנ"א ע"ב שכן נראה דעת הרב אבל מדברי מהרי"ק שורש קע"א נראה שסובר בפשיטות דדוקא חבירו אמרו אבל כל שהוא אינו חבירו שהוא גדול ממנו רשאי להתיר מה שאסר הראשון עכ"ל וכן דעת הר"ן שם וכ"כ ר' ירוחם נתיב ב' ח"ה דכל זה מיירי בששניהם שוים דאם הא' גדול מחבירו בחכמה יכול להתיר מה שאסר חבירו אפי' במידי דתליא בסברא. ש"ך נג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

מכל מקום אם אין לו אלא שיקול הדעת להתירו⁴⁵, יכול לישא וליתן עם חבירו על הוראתו מתוך משנה או גמרא עד שיחזור בו⁴⁶. אך כל שאינו⁴⁷ יכול להחזירו מתוך משנה או אמורא אף על פי שחזור ומודה לשיקול הדעת שלו, ואפילו סוגיא דעלמא כמותו, אינו יכול להתיר כיון דשווי חתיכה דאיסורא.

ולפיכך חכם שאסר וחלה הוראתו ונתפשטה מותר לשאול לשני⁴⁸ אין איסור לשואל שישאל לשני אולי יתירהו לו, ובלבד שיודיע לשני שכבר הורה לו הראשון לאיסור, ואפילו אם התיר הראשון⁴⁹ וכבר חלה הוראתו, אף על פי שלפי שיקול דעתו של השני איסורא קעביד שהתיר את האסור, אם אין לשני אלא שיקול הדעת אין לו לאסור אותו משיקול דעתו⁵⁰ מן הטעם

⁴⁵ דוקא טעה בשיקול הדעת דהיינו דפליגי תרי תנאי או אמוראי או פוסקים ופסק האוסר כחד מינייהו וסוגיין דעלמא כאידך כמו שנתבאר בח"מ סי' כ"ה וכ"כ התוס' פ"ק דעבודת כוכבים חכם שאסר אין חבירו יכול להתיר אלא א"כ יכול להחזירו כגון שטעה בדבר משנה או אפי' בשיקול הדעת וסוגיין דעלמא כאידך כו' אבל אם אינו יכול להתברר שטעה בשיקול הדעת אף על פי שהוא נושא ונותן עם המורה עד שהוא חוזר אינו יכול להתיר. ש"ך נח. אולם בחו"מ כה סעי' יד אות יז כתב יז ובספרי ש"ך ביו"ד סי' רמ"ב ס"ק (נ"ה) [נ"ח] כתבתי, דכשהיה טועה בשיקול הדעת כגון דסוגיין דעלמא כאידך, מודו הרא"ש והרבינו ירוחם [הנ"ל אות ט"ז] דיכול לחזור ולהתיר. ועתה דקדקתי יפה וראיתי דאפילו סוגיין דעלמא כאידך, סבירא להו דאינו יכול לחזור ולהתיר, כיון שאינו יכול להחזירו מתוך משנה או אמורא, אף על גב דהוי טעות בשיקול הדעת כגון סוגיין דעלמא אזלא כאידך, אינו יכול לחזור ולהתיר. ומעתה אני תמה על הרב שפסק ביו"ד סימן רמ"ב סעיף ל"א דאפילו טעה בשיקול הדעת יכול לישא וליתן עם המורה עד שיחזור. ותרי תמיהי קא הוינא הכא, ... והעיקר לענין דינא כמו שכתבתי.

⁴⁶ (וכ"כ במעדני מלך פ' א"ט דף קנ"א ע"ג לדעת הרא"ש) ודוקא כשמברר שהוראתו היתה טעות בדבר משנה או שיקול הדעת בטעות כה"ג ליכא למימר שויה חתיכה דאיסורא דהא בטעות היה. ש"ך שם

⁴⁷ ש"ך שם נח

⁴⁸ ש"ך פלפול בהנהגת הוראות באיסור והיתר (בסוף סי' רמב)

⁴⁹ אפילו להחמיר לא יורה השני והיינו דוקא כשכבר חלה הוראת הראשון לקולא קודם שנחלק השני עליו אבל אם לא חלה עדיין יכול לחלוק להחמיר. ט"ז שם יח

⁵⁰ ע' תורת שלמים ח"ב נקרא לחמי תודה תשו' מו"ה ישעיה באסאן זצ"ל (סימן ג' דס"ג) שהעלה בכונה דבתחילה כתב חכם שאסר אין חבירו רשאי להתיר היינו דאין בכחו להתיר ואף דיעבד לא מהני דכבר נעשה חתיכה דאיסורא אבל כאן ואפילו התיר וכו' אין לשני לאסור ולא כתב אין רשאי אלא דאין מהראוי לעשות כן מפני כבודו של הראשון. חי' רע"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

שכתבנו, דמנא ליה דשיקול דעתו מבוררת יותר כו'. והיינו דוקא כשכבר חלה הוראתו⁵¹. אבל אם שניהם בבית המדרש יכול להתיר⁵².

וכל זה באותה הוראה עצמה שכבר הורה עליה חבירו, אבל במעשה אחר פשיטא שיכול להורות מה שנראה, ואינו צריך לחשוש לומר שמא דעת חבירו מבוררת וצלולה לכל יותר משלו, שהתורה ודיניה מסורים לכל יודעיה.

ואם החכם הראשון אסר מחמת חומר או גדר וסייג אינו יכול להתיר אפילו במעשה אחר⁵³.

ה. הנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לידי

טומאה בלילה

כבר התבאר במסכת ע"ז דף כ: וב"ב דף נז: ולעיל דף לו. שכתוב⁵⁴ (במדבר טו פסוק לט) ולא תתורו אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְגו', לפיכך אמרו ז"ל דבר תורה צריך אדם להתרחק מאד מאד⁵⁵ מן הנשים. וכל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (ישעיה לג פסוק טו) וְעַצְם עֵינָיו מְרֵאֹת פָּרַע וְגו' ונאמר אחריו (שם פסוק יז) מִלֶּךְ בְּיָפְיוֹ תִחַזְּנָה עֵינָיָהּ, ומלך רצונו לומר השכינה מלכו של עולם. ואפילו בפנויה אסור להסתכל מדברי קבלה, שכן אמר איוב (לא פסוק א) בְּרִית פָּרַתִּי לְעֵינַי וּמָה אֶתְבוֹנֵן עַל בְּתוּלָהּ.

⁵¹ ד"מ מהרא"ש שכתב שם כן בשם הירושלמי אבל לא שת לבו דהתוס' שם והסמ"ג עשין קי"א והגמ"יי ספ"א מהל' ממרים הולקים דדוקא להתיר מה שכבר אסר אינו יכול אבל יכול לאסור מה שהתיר אף שכבר חלה הוראתו ופירשו כן הירושלמי וכ"כ מהרש"ל פא"ט סימן י"ח בשם מהר"מ ופסק שם וכן נראה מהראב"ד והרשב"א והר"ן דלעיל שכתבו דלא משום כבודו של חכם נגעו בה אלא משום דשויה התיכה דאיסורא משמע דיכול לאסור מה שהתיר חבירו וכן בריב"ש סימן שע"ט. ש"ך נט

⁵² ש"ך נב ודלא כט"ז שם יח שכתב "הך חלה נראה לי דהיינו שנעשה איזה מעשה להקל כגון שאכלו קצת ממנו או נתערב בין דבר היתר אבל משום קבלת ההוראה ממנו לחוד לא מהני (ולא) [שלא] יהא השני רשאי לחלוק להחמיר משקול הדעת".

⁵³ כ"כ מהרש"ל שם לדעת המרדכי. ש"ך שם ס

⁵⁴ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כא א ולבוש שם

⁵⁵ לפי שנפשו של אדם מחמדתן לכן כתב מאוד מאוד וכ"כ ביו"ד גבי ריבית ובה"ה גבי שוחד אף על גב דאמרו חז"ל מיעוט בעריות מ"מ אם רגיל בחטא זה קשה לפרוש יותר משאר עבירו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואסור לאדם⁵⁶ שיקשה עצמו לדעת או שיביא עצמו לידי הרהור⁵⁷, אלא אם יבא לו הרהור יסיע לבו מדברי הבאי לדברי תורה⁵⁸, כמו שאמרו רז"ל אם פגע בך מנוול זה הוליכהו לבית המדרש כו', שהיא אילת אהבים ויעלת חן. לפיכך אסור להסתכל בבהמה וחיה ועוף בשעה שמזדקקין זכר לנקבה,

ומ"מ מותר למרביעי בהמה להכניס אפילו כמכחול בשפופרת מפני שהם עסוקים וטרודים במלאכתן ולא יבואו לידי הרהור.

וכבר התבאר במסכת ברכות דף כד. שאסור מדאורייתא להביט ביופיה⁵⁹ והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוין ליהנות ממנה, כאלו נסתכל בערותה. ואמרו שאפילו יש בידו תורה ומע"ט לא ינקה מדינה של

⁵⁶ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כג ג

⁵⁷ ל"מ דהוצאת ש"ז ממש דאסור אלא אפי' קשוי או הרהור לדעת אסור דעי"ז בא לידי ש"ז לבטלה. באר היטב שם

⁵⁸ באיסור ההרהור ביום שלא להתממא בלילה שהוא מהתורה הק' ליש פוסקים (מצד שמוני המצות שלא מנו זה משמע דסבירא להו שאין בזה איסור מדאורייתא על ידי זה קיל ביותר לגבי ספק ספיקא שכתבתי במק"א בזה ספק שלא יהרהר וספק שלא יתממא והרי יש עוד ספק לגבי דאורייתא ועל ידי זה אין שום בחור נמנע מללמוד בספרים הק' דברים שיש בהם צד גרם הרהורים בכמה הלכות שבסדר נשים ובספה"ק וכל שהוא בסגנון שכתוב בספרים הק' אין בזה שום פתחון פה חשש דררא דניבול פה או גרם הרהורים) אין הגדר בזה בהרהור כל דהו אגב שיטפא וכעין מה שכתבתי במק"א אודות מניעות הרבה דברים מלהסתכל בהם שלגבי אגב שיטפא לא שייך איסור כן הוא בזה שכל שמסיה דעתו כפי סגנון יכלתו וידעתו לא ניתנה תורה הק' למלאכי השרת ואין בזה דררא דאיסורא ומה שכתוב בשם האר"י ז"ל אודות מי שהרהור והסיה דעתו מתפילין באמרו שלא ניגע לריק. נראה שהיה זה בהשתקעות הרהור ובהתעוררות תאוה בנפשו בציור בדמיונו פועל התאוה ההיא בפועל שהוא סגנון הקובע רושם כמדות הנפש להתעורר למה שיש בו גרירה ח"ו לגלוי עריות ממש וגם מצד מומאה בלילה על ידי רושם התעוררות כזה יש קפידא מה שאין כן בזולת זה וכל שאין התעוררת בנפש המתאוה על ידי זה הרי זה ככל לשונות שבספרים הק' בזה שמזכירים מהפעולה ואין חשש קפידא בזה ומכל מקום כל המוסף בזה על עצמו הרחקה ופרישות בדיבור ומחשבה הרי זה בבחינת המקדש את עצמו (גם במעט דהיינו גם כמה שהחששא מועטת ורחוקה הרבה ופי' מעט הוא פשוט גם כן שגם על ידי קדושה מועטת שממשיכים על עצמם על ידי טרדא או איזה מניעה שעל ידי זה לא נקל לו להרבות עוד להתקדש ביותר) מקדשין אותו הרבה לאוי"ט בזה ובבא ברבות הטובה: מה שאמרו חז"ל שרבינו הק' לא הכניס ידו תחת אבניטו. נראה שאין זה רק בבשרו מגולה בלי שום מלבוש עליו מה שאין כן על גבי מלבוש גם שאסור לחכך על ידי מלבוש המחמם מכל מקום הכנסת היד למטה מאבנט משמע מלשון הרמב"ם ז"ל שהיא רק משום חשש הרהור ולא משום חשש שיחכך וכ"מ מ"ש הט"ז ז"ל סי' קפ"ב ביו"ד ומשארי אחרונים ז"ל ומכל מקום צלע"ע. עזר מקודש שם

⁵⁹ כ"כ במ"ב סי' עה אך בב"ש אבהע"ז בי' כא ס"ק ב הביא והרמב"ם ס"ל מדרבנן ובפנויה לכ"ע מדברי קבלה אך למעשה אין נפ"מ שהרחי בתולות דידן בכלל נידות הם משיגיעו לזמן ווסת ובכלל עריות הם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

גיהנםם⁶⁰. ועובר על וְנִשְׁמְרֶתָּ מִכָּל דְּבָר רָע (דברים כג פסוק י), ונקרא רשע ומעכב את התשובה, ומכשיל כח יצרו הטוב והודו נהפך עליו למושחית, וסופו בא לידי עבירה, ונעשה רע לשמים ורע לבריות מושחית למעלה ומשחית למטה פוגם למעלה ופוגם למטה, אוי לו אוי לנפשו ולרוע מזלו נוח לו שלא נברא, ובורא קליפות נוראות מכל ראייה בפני עצמה ממש, והמה עומדים כרוצחים גם בחייו לצערו בכל מיני צער ולחטוף גם מצוותיו שעשה. וכן מטעם זה אסור לעבור במקום בו נשים לבושות שלא בצניעות ואסור להסתכל בבגדי צבעונים של אשה שהוא מכירה, אפי' אינם עליה, שמא יבא להרהר בה⁶¹. אך ראייה לפי תומו בלא נהנה מותר, אם לא מצד המוסר. ואדם חשוב יש לו ליהדר בכל מקרה. ויש שכתבו שבמקומות שדרך להיות מכוסה כגון זרועותיה וכדומה שאר מקומות בגוף אף ראייה בעלמא אסור.

ו. ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי שלא אכלתי בשר כוס

כוס מעולם

עוד התבאר לעיל שם שבהמה מסוכנת, אף על גב שמותרת על ידי פרכוס, גדולי החכמים לא היו אוכלים ממנה, וזה ממידות חסידות ולא מן הדין.

ודוקא בשל ישראל, אבל בשל עכו"ם נראה לי דראוי לכל ישראל ליהדר ממנה⁶², ואין לישראל לשחטה או לקנותה לשחיטה ולהרויח בה, אלא אם

⁶⁰ וכל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר (ישעיה ל"ג) עוצם עיניו מראות ברע וסמך ליה מלך ביופיו תחזינה עיניך, ואומר הקדוש ברוך הוא אי יחבת לי עינך וליבך אנא ידע דאת לי, ואין לך דבר החוצץ בפני התאוה כעצימת העינים, והוא ראש וראשון לדרגות הקדושה ולמעלות הצדיקים.

⁶¹ שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כא סעיף א

⁶² במור כתב וזה לשונו, יש מן הגאונים שכתבו שלא התירו מסוכנת ע"י סימנים אלא בבהמת ישראל משום הפסד ממונו אבל לא בבהמות עכו"ם. ובתשובה אחרת לגאון, מסוכנת והיא של עכו"ם מותר לישראל לשוחטה וליקח ממנה בשר, ומותר לישראל לקנותה מן העכו"ם, עכ"ל. ופירש הב"י (ד"ה יש מן הגאונים) דהני תשובות לא סתרי אהדדי, דראשונה למדת חסידות והב' לכל אדם, עכ"ד. ומשום הכי השמיט בשו"ע דין בהמת עכו"ם, כיון דאינו אלא לחסידות, וכבר כתב בשו"ע (סעיף ג') בשם מה שכתב הרמב"ם (ע"י הל' מאכ"א פ"ד הי"ב) דחסידים אפילו ממסוכנת ישראל לא אכלי, וא"כ אין צ"ל בשל עכו"ם. אבל באמת יש לתמוה, דהא ודאי מוכח בגמרא (ל"ז:) כהרמב"ם דחסיד יש לו למנוע אפילו משל ישראל, ואם כן מה חדשו הגאונים בשל עכו"ם. והש"ך (סק"ח) נראה שבא לתרץ קושיא זאת, ופר"ח (סק"ח) נמשך אחריו, דבשל עכו"ם איכא מדת חסידות, ובשל ישראל אפילו מדת חסידות ליכא, רק חומר לגדולי ישראל, כלומר דעדיפי מחסידים, עכ"ד. והשיג על העמרת זהב (לבוש ע"י ג') שכתב דבישראל איכא מדת חסידות. ולענ"ד משמע מהמור סוף

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בן צריך לו בשר וכדומה, דאז אינו כי אם מדת חסידות לחסידים, אף על גב דאפילו אין צריך לו אינה אסורה מן הדין כי אם ממדות חסידות, מכל מקום כיון דליכא צורך ישראל, ראוי לנהוג ולהנהיג לכל ישראל בחסידות זו.

ואין לשחוט מסוכנת דעכו"ם אלא אם כן עמדה על ידי גערה או מקל, והלכה ארבע אמות

בדקה, ומלא קומתה בגסה. שאז אפילו ידעינן שמכל מקום חולה היא⁶³ הרי היא כבריאה ואין בה אפילו מדת חסידות כלל, וכן ראיתי נוהגים.

וטעם חסידות אלו משום שמא לא ידקדקו היטב בדיני הפרכוס, ובקל יבא לידי איסור נבילה דאורייתא.

ולפיכך בימינו שמרובים התולין להקל, ומקלו יגיד לו⁶⁴, ראוי לכל בעל נפש לזוהר אפילו ממסוכנת ישראל, אף על פי שאינו נוהג בשאר פרישות וחסידות, ואין כאן משום יוהרא כלל.

ז. שלא אנלתי מבהמה שהורה בה חכם

עוד התבאר שם שבהמה שהתעורר בה ספק על כשרותה אפילו שהורה בה חכם להיתר וכל שכן במקום בו יש מחלוקת על כשרותה⁶⁵, יש לבעל נפש

סימן קי"ו כהעמדת זהב, דכתב, המדקדקים לא היו אוכלים ממנה. ובודאי לישנא דמדקדקים אינו עדיף מחסידים, דלשון מדקדקים משמע זהירים וזריזים שלא לבא לידי איסור, ולפי מה שכתב הפרישה (אות ח') לתרוצי תרי תשובות הנאונים שהביא הטור, דמה שכתבו שלא התירו בבהמות עכו"ם, היינו אפילו לכל ישראל היכא דאין לישראל שום הנאה מזה, אבל לקנותה לצורך, אפילו להרויח, מותר לכל אדם, עכ"ד. ובהכי מתרצא נמי קושיא הנזכר, דאף על גב דאפילו דבשל ישראל יש מידת חסידות לחסידים שלא לאכלה, מכל מקום אין מורין כן לשאר בני אדם, מה שאין כן בשל עכו"ם, מורים כן לכל ישראל להתנהג בחסידות זו, כיון דלית ליה פסידא. אלא דלישנא דהרשב"א בתורת הבית קצר (בית ב') שער ג', כ"ט ע"ב) ורבינו ירוחם (נפ"ו א"ה ח"ג, קי"ח ע"א) אינו כן, דכתבו אבהמת עכו"ם דזו להם מדת חסידות ולא לכל אדם אמרו. תבו"ש שם יב

⁶³ עיין תבו"ש יד

⁶⁴ הושע ד' י"ב – פסחים נ"ב ע"ב.

⁶⁵ במעשה רב הלכות מאכלות אסורות אות צא, שלא לאכול מבהמה שהורה בה חכם ומסירכא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

להחמיר מלאכלה, וגם מי שאינו יכול להקפיד כל השנה בעשרת ימי תשובה יש להזהר בזה⁶⁶.

וזה דוקא בדבר התלוי בסברא⁶⁷, או מחלוקת הפוסקים⁶⁸, וכדומה אולם בדבר שלא מצינו שהחמירו בו האמוראים⁶⁹ ופשוט דינו להיתר אין להחמיר למרות שהיה עליו שאלת חכם, כגון ביטול בששים וכדומה אין להחמיר.

ח. שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה

⁶⁶ ורבים מאנשי מעשה נוהגים בעשרת ימי תשובה מנהג יחזקאל הנביא ששבת עצמו שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם אפילו שהיא מותרת כיון שנפל בה ספק איסור כמו שאמרו באלו טריפות על פסוק ולא בא בפי בשר פיגול, והרי יש דברים הרבה שנפל מחלוקת בין הפוסקים האחרונים הלכה כדברי מי וזה אוסר וזה מתיר, ובודאי שיחזקאל הנביא עליו השלום בדבר זה לא היה אוכל שהרי אותו האוסר שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא והוא חמור יותר מהורה בה חכם, ונזהרים לפחות בעשרת הימים אף כי אין כל אדם יוכל לעמוד בה כל הימים. חמדת ימים עשרת ימי תשובה פרק א אות מט

⁶⁷ ועי' בני יששכר (חודש אדר מאמר ב' ד"ה ועתה ומביאו בשו"ת שבט הלוי ח"ט סי' ק"כ) וז"ל, ועתה כיון שהדבר הזה מאת הש"י שהוא מזמין הדבר האיסור שיתערב ברוב היתר בכדי שיהיה ניתר באכילה, כי יודע הש"י שזה הוא מכלל הבריור הנמסר לישראל, וא"כ מצוה היא בדוקא שיאכל ישראל החתיכה ההיא כו', כי נסיבה מאת הש"י שיתברר המאכל האסור ההוא, ולזכות לאדם האוכלו ע"פ התורה, כי יתבררו הנצוצות הקדושות והוא גדול מן הירא שמים שאינו רוצה לאכול ממעם שיש בו תערובת איסור (וכענין שארז"ל (ברכות ח' א) גדול הנהגה מיגיעו יותר מיר"ש, ופירש בזה השל"ה (מס' שבועות נ"מ ד"ה תכלית הלימוד, וע"ע מהרש"א חולין מ"ד א) נהנה מיגיעו היינו שיגע עצמו בתורה ויודע להכשיר המאכל הזה עפ"י התורה, הגם שיש בתוך המאכל דבר איסור הנה שב להיתר עפ"י כללי התורה, והאדם הזה אוכל המאכל ונהנה ממנו, הנה הוא גדול מהיר"ש המחמיר עכ"ד השל"ה), ע"כ לדעתי אין זה מדרך החסידות מה שכמה אנשים נוהגים לסלול בעצמן שלא לאכול מן שום מאכל שהיה עליו שאלת חכם הגם שהוא דבר פשוט ומבואר דינו להיתר כגון ע"י תערובת בששים וכיוצא, כי לדעתי אדרבא מצוה היא יאכלו ענוים וישבעו, כי היא נסיבה מאת הש"י שישבו האיסור להיתר, ויתברר ע"י אכילת ישראל. ומשארז"ל לא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, היינו דוקא במלתא דתליא בסברא, וכמ"ש הפוסקים עכ"ל, ע"ש אולם עיין פלא יועץ – טרף שכתב כמה גדולים דיני טרפות אשרי איש ירא את ה' שיוכל לזהר שלא לאכול מבהמה שהורה בה חכם שהיא טריפה אעפ"י שרובא דרובא של הפוסקים מכשירים למיחש בעי וזה החסידות עדיף מפי מכל מיני חסידות שבעולם, ועי"ש מה שהאריך בזה.

⁶⁸ כן משמע ממגיד משנה הלכות שחיטה פרק ג הלכה ד לכן חשבתי דרכי ואשיבה דעתי אל פירוש רבינו ... ולא כתבתי פרושים אלו כ"א לקצת פירושים שרוצים לקבל עליהם ככל חומרי השחיטה ולאכול הבשר הכשר לכולי עלמא ובדלין מבהמה שהורה בה חכם לכן יבין ככל אלו הפירושים אבל מי שירצה לילך על פי הדין יסמוך על רבינו ואין לו לחוש לחומרות שאר המפרשים.

⁶⁹ פתחי תשובה סי' קמ"ז ס"ק י', דאם הוא בעל נפש ורוצה להחמיר, מצוה היא ובסולת למנחה כלל ע"ו דין ח' כתב בשם תורת אשם, דמי שרוצה להחמיר לנהוג איסור בדבר שלא מצינו שהחמירו אמוראי, כגון מה שנתבטל בששים או בבלי שני היא כמו מינות ויצא שברו בהפסדו, ע"ש:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת מגילה דף כח. ולעיל שם שבהמה שלא⁷⁰ הורמו מתנותיה כלומר שלא הופרדו ממנה וניתנו לכהן, מותר לאכול ממנה⁷¹, שאינה דומה לטבל, שהרי מתנות כהונה מובדלין ואין צריך לקרות שם ולהפריש, והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן, שהרי הם ממוזן כהן.

ומ"מ מצוה להפרישם מיד⁷² אחר שישחוט ויבדוק הריאה וי"א הגם עובר בבל תאחר אם אין מפריש מיד ומ"מ יש בזה מדת הסידות שלא לאכל עד שיפריש⁷³.

עבר ואכלן או הזיקן או מכרן אינו חייב לשלם, מפני שהוא ממוזן שאין לו תובע ידוע, והקונה אותם אף על פי שאינו רשאי ה"ז מותר לאכלן מפני שמתנות כהונה נגזלות.

ט. דן את הדין זיכה וחייב טימא וטיהר אסר והתיר וכן העדים שהעידו כולן רשאים ליקח אבל אמרו חכמים הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו

עדים החתומים⁷⁴ על מקח יכולים ליקח, רק אמרו חכמים הרחק מהכיעור והדומה.

וכן מטעם זה שני עדים המעידים לאשה שמת בעלה, למרות שמותר אחד מהם לישא אותה, שאין שנים מצויים להטא בשביל אחד. מ"מ בעל נפש ירחיק מזה⁷⁵. ויש שאין חוששים⁷⁶ במקרה זה.

⁷⁰ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ט הלכה יד שני עדים המעידים לאשה שמת בעלה, מותר אחד מהם לישא אותה, שאין שנים מצויים להטא בשביל אחד. ועיין בטור זה עצמו סימן קמ"א. הגה: בתשובת הרא"ש שהביא בא"ע וי"א דאף בשנים, אף על גב דשרי, מ"מ בעל נפש ירחיק מזה

⁷¹ ודעת התוס' שיש אסור דרבנן לאכול והפרי"ח פסק כדעת רבנו. דרך אמונה שם קג

⁷² שו"ע יו"ד ס"א א

⁷³ דרכ"ת שם ס"ק כג

⁷⁴ סמ"ע חו"מ לו כ וכן באורים שם יז

⁷⁵ רמ"א אבהע"ז יב א, ועיין ט"ז ב

⁷⁶ ט"ז ב מדלא כתבו הרמב"ם והרא"ש והטור בזה לחלק בין בעל נפש לאיש אחר, משמע דס"ל דלא שייך הרחק מן הכיעור אלא בממוזן, אבל בעדות אשה כיון דאיתתא לבי תרי לא חזיא, שריא אפילו לבעל נפש, ועיין ביאור הגר"א שם ה שהמחבר השמיט בכוונה שהרי"ף והרמב"ם [ובש"ע כתבו דברי הירושלמי שאין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכבר התבאר במסכת יבמות דף כה: שאשה⁷⁷ שנדררה הנאה מבעלה ולא הפר לה, ובאה לפני חכם להתירה, ואסרה שלא מצא לה פתח להתירה, לא ישאנה, שמא יאמרו אסרה כדי שישאנה, ואם כנס, לא יוציא.

האמור אינו אלא ביחיד מומחה, אבל אבל בית דין של שלושה אינו השוד. ומטעם זה אם מיאנה או חלצה בפני ב"ד, יכול אחד מהם לישא אותה. ואפילו בעל נפש שאין לחשוש בבית דין שמא אחד הטעה את האחרים⁷⁸.

י. כי הווי משדרי ליה מבי נשיאה מידי לא שקיל וכי הווי

מזמני ליה לא אזיל ... דכתיב ושונא מתנות יחיה

כבר התבאר במסכת קידושין דף נט. שמדת הסידות⁷⁹ שלא לקבל מתנה⁸⁰, אלא לבטוח בה' שיתן לו די מחסורו, שנאמר (משלי טו פסוק כז) וְשׂוֹנֵא מִתְּנַת יַחִיָּה.

שנים מצויין לחטא בשביל אחד ולכאור' דבריהם תמוהין דבירושלמי אמרינן שם תמן תנינן המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגע בהן רשב"ג אומר כו' הלכה כרשב"ג תני ב"ד לא יקחו ר"ע אומר כו' אר"ח בר' שבתי מקשי הכא את אומר מיאנה או שחלצה בפניו ישאנה מפני שהוא ב"ד והכא את אמר הכין אמר ר' יוסי תמן המקח דרכו להשתלש ברם הכא אין שנים מצוים לחטא בשביל אחד ונמ' דידן פליג דקאמר בפ"ג דחולין דן את הדין כו' וכן העדים כו' כולן רשאין ליקח והביאו תוספות כאן בד"ה הנ"ל וצ"ל שהרי"ף כתב להא דירושלמי משום הרחק מן הכיעור שכאן אפילו משום הרחק אין כאן וכמו שמחלק בירושלמי הנ"ל. ה.

⁷⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יב ב

⁷⁸ לבוש שם ועיין ברכי יוסף

⁷⁹ שו"ע ונו"כ שם רמט ה

⁸⁰ וביאר הסמ"ע שדרך בני אדם להיות להוט אחר ממון בסוברים להחיות נפשו ונפש ביתו, וקאמר דאדרבה שונא מתנות יחיה, כי הלהוט אחר מתנות צריך להחניף הבריות ואינו מוכיחם על מעשיהם הרעים, ועי' בדרישה שחילק הסבר זה לשנים, ובפרישה האריך עוד במה שנאמר באברהם אבינו שאמר אם מחוט ועד שרוך נעל, ולא רצה ליהנות ממלך סדום, עיין שם, ועי' עוד ביו"ד סימן רמו ברמ"א סעיף כא ובנו"כ שם בענין ת"ח אם מותר לו לקבל דורונות, ועי' שו"ת שבט הלוי ח"ו סימן רכט, ובשו"ת בצל החכמה ח"ו סימן סג הביא בשם שו"ת חיים שאל במי שהוצרך למעות כדי לישא אשה, ואחד רצה לתת לו מתנה כדי שלא יצטרך למכור ס"ת, שאין בזה משום שונא מתנות יחיה, ויותר יש לו לחוש לאיסור מכירת ס"ת מאשר ענין שונא מתנות שאינו אלא זהירות, עוד הביא שם בשם כמה אחרונים שבמתנה מעכו"ם אין בה משום שונא מתנות יחיה, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

